

Sygn. akt V CZ 23/17

POSTANOWIENIE

Dnia 30 marca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Teresa Bielska-Sobkowicz (przewodniczący,
sprawozdawca)

SSN Krzysztof Pietrzykowski

SSN Kazimierz Zawada

w sprawie z powództwa H.K.
przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej przy ul. O.
o nakazanie i zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 30 marca 2017 r.,
zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego [...]
z dnia 11 lipca 2016 r., sygn. akt I ACa .../16,

**uchyla zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
orzeczeniu kończącemu postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny [...] postanowieniem z dnia 11 lipca 2016 r. odrzucił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Ś. z dnia 27 listopada 2015 r., wydanego w sprawie z powództwa H.K. przeciwko Wspólnocie Mieszkaniowej przy ul. O..

Apelacja została wniesiona przez pełnomocnika procesowego powoda, P. K., będącego jednocześnie członkiem pozwanej Wspólnoty. Zdaniem Sądu, taka konfiguracja procesowa nie jest dopuszczalna, bowiem zachodzi kolizja interesów pomiędzy pełnomocnikiem, podejmującym czynności w imieniu powoda, a pozwaną Wspólnotą, której pełnomocnik jest członkiem. Pełnomocnikiem powoda została ustanowiona również jego córka, J. K., która została wezwana przez Sąd Apelacyjny do potwierdzenia czynności procesowych podjętych przez P. K. oraz do podpisania wniesionej przez niego apelacji, pod rygorem jej odrzucenia. Złożyła ona pismo, w którym potwierdziła czynności P. K., jednak, zdaniem Sądu Apelacyjnego, nie podpisała apelacji, co skutkowało jej odrzuceniem na podstawie art. 370 k.p.c.

Powód zaskarżył powyższe postanowienie zażaleniem w całości, wnosząc o jego uchylenie, ewentualnie o uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił błędne ustalenie, że pełnomocnik powoda J. K. nie podpisała apelacji w wyznaczonym terminie, a ponadto naruszenie art. 91 k.p.c. w zw. z art. 65 § 1 k.p.c. oraz z art. 108 k.c. poprzez uznanie, że pełnomocnikiem powoda w niniejszej sprawie nie może być jego syn P. K. ze względu na istniejącą kolizję interesów.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Trafnie zarzucił skarżący, że przepisy kodeksu postępowania cywilnego nie wskazują miejsca w piśmie procesowym, w którym należy złożyć podpis. Przepis art. 126 § 1 pkt 4 k.p.c. obiguje do tego, aby każde pismo procesowe zawierało m.in. podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika. Podpis będący obligatoryjną częścią pisma procesowego, w tym apelacji, stanowi zatwierdzenie treści pisma, więc powinien być umieszczony pod jego treścią na znak, że ta część pisma jest objęta oświadczeniem woli lub wiedzy

podpisującego (zob. postanowienie SN z dnia 15 stycznia 2003 r., sygn. akt IV CZ 205/02, nie publ., por. też: uzasadnienie uchwały 7 sędziów SN - zasady prawnej - z dnia 28 kwietnia 1973 r., sygn. akt III CZP 78/72, OSNC 1973, nr 12, poz. 207, postanowienie SN z dnia 12 lutego 2015 r., sygn. akt IV CZ 99/14, nie publ.).

Pełnomocnik powoda J. K. została wezwana do uzupełnienia braków formalnych apelacji poprzez potwierdzenie czynności podjętych w postępowaniu apelacyjnym przez P. K. w imieniu powoda, w tym podpisania apelacji w terminie 7 dni pod rygorem jej odrzucenia. Podpis ten złożyła w wyznaczonym terminie na drugiej stronie apelacji, a niezależnie od tego złożyła oświadczenia o zatwierdzeniu wszystkich czynności procesowych podjętych przez P. K. Należy w tej sytuacji uznać, że poprzez złożenie podpisu zaakceptowała co najmniej tę część pisma, pod którą się podpisała, a dodatkowo, potwierdzając czynności procesowe, również pozostałą część apelacji. Wymaganie złożenia podpisu również pod trzecią stroną apelacji prowadzi do nadmiernego formalizmu wobec strony, działającej wówczas bez zawodowego pełnomocnika.

Trafnie zarzucił także skarżący, że zdolność sądową mają jednostki organizacyjne niebędące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną (art. 64 § 1¹ k.p.c.). Taką jednostką jest wspólnota mieszkaniowa. Wprawdzie wspólnotę mieszkaniową tworzy ogół właścicieli, których lokale wchodzi w skład określonej nieruchomości (art. 6 zdanie pierwsze ustawy z dnia 24 czerwca 1994 r. o własności lokali, tekst. jedn. Dz. U. z 2015 r., poz. 1892), jednak to właśnie wspólnota ma zdolność prawną, choć tylko w granicach celów wspólnoty mieszkaniowej, w tym samym zakresie posiada ona również zdolność sądową (por.: uchwałę 7 sędziów SN - zasadę prawną - z dnia 21 grudnia 2007 r., sygn. akt III CZP 65/07, OSNC 2008, nr 7 - 8, poz. 69). Stroną pozwaną jest zatem Wspólnota Mieszkaniowa, a nie P. K., który jest jednym z jej członków. W postępowaniu sądowym zachodzi odrębność ról procesowych; w przeciwnym razie należałoby uznać, że członek wspólnoty mieszkaniowej nie może być przeciwnikiem sporu wobec tej wspólnoty, gdyż nie mógłby pozwać siebie samego - takie rozumowanie pozbawiałoby członka wspólnoty legitymacji procesowej.

Zgodnie z art. 108 k.c., pełnomocnik nie może być drugą stroną czynności prawnej, której dokonywał w imieniu mocodawcy, chyba że co innego wynika z treści pełnomocnictwa albo, że ze względu na treść czynności prawnej wyłączona jest możliwość naruszenia interesów mocodawcy. Przepis ten stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy pełnomocnik reprezentuje obie strony. Przepis ten odnosi się do czynności prawnych, a nie do całokształtu relacji procesowych, badaniu zaś podlega konkretna czynność prawna, a nie hipotetyczna, która np. może dopiero pojawić się na etapie postępowania sądowego w wyniku „zrealizowania” pełnomocnictwa, jak np. ugoda sądowa (por. wyrok SN z dnia 13 maja 2005 r., sygn. akt IV CK 691/04, nie publ.). Z treści pełnomocnictwa udzielonego przez powoda do protokołu synowi P. K. nie wynika niewątpliwa możliwość dokonania tzw. „czynności z samym sobą”.

Wobec powyższego, na podstawie art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji, pozostawiając rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.

kc

aj